

USTAWA

z dnia 13 lutego 1984 r.

Ordynacja wyborcza do rad narodowych.

Rozdział 1

Zasady ogólne.

Art. 1. 1. Lud pracujący wybiera na swych przedstawicieli do rad narodowych obywateli o nieposzlakowanej postawie moralno-politycznej, zaangażowanych w działalność społecznej, dających rękojmię prawidłowej realizacji zadań wynikających z mandatu radnego oraz w pełni aprobujących zasady socjalistycznego ustroju Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej.

2. Wybory do rad narodowych odbywają się w oparciu o deklarację wyborczą Patriotycznego Ruchu Odrodzenia Narodowego będącego płaszczyzną jednoczenia społeczeństwa dla dobra Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej, a także współdziałania partii politycznych, organizacji i stowarzyszeń społecznych oraz obywateli, niezależnie od ich światopoglądu — w sprawach funkcjonowania i umacniania socjalistycznego państwa oraz wszechstronnego rozwoju kraju.

3. W gminach, miastach i gminach, miastach, dzielnicach i województwach opracowywane są w nawiązaniu do deklaracji wyborczej, o której mowa w ust. 2, terytorialne programy wyborcze wynikające z ustaleń planów społeczno-gospodarczych, wzbogacone o gospodarczo realne inicjatywy społeczne.

Art. 2. Wybory do gminnych, miast i gmin, miejskich, dzielnicowych oraz wojewódzkich rad narodowych przeprowadza się na zasadach i w trybie określonych w niniejszej ustawie oraz w przepisach wydanych na jej podstawie.

Art. 3. Wybory są powszechne; prawo wybierania ma każdy obywatel polski, który w dniu wyborów ukończył 18 lat — bez względu na płeć, przynależność narodową i rasową, wyznanie, wykształcenie, czas zamieszkiwania w obwodzie głosowania, pochodzenie społeczne, zawód i stan majątkowy.

Art. 4. 1. Nie mają prawa wybierania osoby:

- 1) ubezwłasnowolnione całkowicie lub częściowo prawomocnym orzeczeniem sądu z powodu choroby psychicznej, w czasie trwania tego ubezwłasnowolnienia,
- 2) pozbawione praw publicznych prawomocnym orzeczeniem sądu, w czasie trwania pozbawienia praw.

2. Nie biorą udziału w głosowaniu osoby:

- 1) odbywające karę pozbawienia wolności albo karę aresztu,
- 2) umieszczone w ośrodkach przystosowania społecznego,
- 3) tymczasowo aresztowane.

Art. 5. Wybrany do rady narodowej może być każdy, komu przysługuje prawo wybierania i jeśli spełnia warunki określone w niniejszej ustawie.

Art. 6. Wybory są równe; wyborcy biorą udział w wyborach na równych zasadach; każdemu wyborcy przysługuje jeden głos.

Art. 7. 1. Wybory są bezpośrednie; wyborcy wybierają bezpośrednio radnych rad narodowych stopnia podstawowego i wojewódzkich rad narodowych.

2. Głosować można tylko osobiście.

Art. 8. Wybory odbywają się w tajnym głosowaniu; w lokalu wyborczym musi się znajdować pomieszczenie za osłoną, zapewniające pełną realizację prawa do tajności głosowania; karty do głosowania wrzuca się do urny wyborczej w kopercie.

Art. 9. Radnych wojewódzkich rad narodowych wybiera się w liczbie ustalonej przez Radę Państwa, z zastosowaniem następującego podziału mandatów:

- 1) 85% mandatów dla radnych wybieranych w okręgach wyborczych utworzonych dla wyboru wojewódzkiej rady narodowej,
- 2) 15% mandatów dla radnych wybieranych ze wspólnej listy wojewódzkiej.

Rozdział 2

Zarządzenie wyborów.

Art. 10. Rada Państwa zarządza wybory do rad narodowych jako:

- 1) wybory wspólne, przeprowadzane równocześnie do rad narodowych stopnia podstawowego i wojewódzkich rad narodowych, albo
- 2) wybory oddzielne, przeprowadzane w różnych terminach do rad narodowych stopnia podstawowego i wojewódzkich rad narodowych.

Art. 11. 1. Rada Państwa zarządza wybory nie później niż na miesiąc przed upływem kadencji rad narodowych, do których wybory mają być przeprowadzone, wyznaczając jednocześnie datę wyborów na dzień ustawowo uznany za wolny od pracy, przypadający w ciągu trzech miesięcy po upływie kadencji.

2. Uchwała Rady Państwa o zarządzeniu wyborów określa również dni, w których upływają terminy przewidziane w niniejszej ustawie (kalendarz wyborczy).

3. Uchwałę Rady Państwa o zarządzeniu wyborów ogłasza się w Dzienniku Ustaw Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej, najpóźniej w 75 dniu przed dniem wyborów.

Art. 12. Kadencja rad narodowych stopnia podstawowego i wojewódzkich rad narodowych liczy się od dnia ich wyborów.

Rozdział 3

Liczba radnych.

Art. 13. Rada Państwa ustala liczbę radnych wojewódzkich rad narodowych w granicach od 100 do 200.

Art. 14. Właściwe wojewódzkie rady narodowe ustalają liczbę radnych rad narodowych stopnia podstawowego:

- 1) miejskich w miastach powyżej 300.000 mieszkańców — w granicach od 120 do 150,
- 2) miejskich w miastach powyżej 150.000 do 300.000 mieszkańców — w granicach od 100 do 120,
- 3) miejskich w miastach powyżej 50.000 do 150.000 mieszkańców — w granicach od 80 do 100,
- 4) miejskich w miastach powyżej 20.000 do 50.000 mieszkańców — w granicach od 60 do 80,
- 5) miejskich w miastach do 20.000 mieszkańców — w granicach od 20 do 60,
- 6) dzielnicowych — w granicach od 60 do 120,
- 7) wspólnych dla miast i gmin — w granicach od 30 do 90,
- 8) gminnych — w granicach od 20 do 50.

Art. 15. Ustalenie liczby radnych poszczególnych rad narodowych następuje z uwzględnieniem liczby mieszkańców zamieszkałych na obszarze działania danej rady narodowej.

Art. 16. 1. Uchwałę Rady Państwa w sprawie ustalenia, o których mowa w art. 13, ogłasza się w Dzienniku Urzędowym Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej „Monitor Polski” najpóźniej w 70 dniu przed dniem wyborów.

2. Uchwały w sprawie ustalenia liczby radnych, o których mowa w art. 14, ogłasza się we właściwych wojewódzkich dziennikach urzędowych najpóźniej w 70 dniu przed dniem wyborów.

Rozdział 4

Okręgi wyborcze.

Art. 17. 1. Radni rad narodowych, z zastrzeżeniem art. 9 pkt 2, wybierani są w okręgach wyborczych.

2. Okręgiem wyborczym jest część obszaru działania danej rady narodowej.

Art. 18. 1. W każdym okręgu wyborczym wybiera się w zasadzie od 3 do 6 radnych.

2. Liczbę radnych rady narodowej wybieranych w poszczególnych okręgach wyborczych ustala się odpowiednio do liczby mieszkańców okręgu wyborczego.

Art. 19. 1. Okręgi wyborcze, ich liczbę, numery i granice oraz liczbę radnych wybieranych w poszczególnych okręgach ustalają:

- 1) Rada Państwa dla wyborów do wojewódzkich rad narodowych,
- 2) prezydya wojewódzkich rad narodowych dla wyborów do rad narodowych stopnia podstawowego.

2. Uchwały, o których mowa w ust. 1, prezydya rad narodowych podają do wiadomości wyborców przez rozplakatowanie obwieszczeń najpóźniej w 65 dniu przed dniem wyborów. W obwieszczeniach tych wymienia się również siedzibę właściwej wojewódzkiej, miejskiej, dzielnicowej, miasta i gminy oraz gminnej komisji wyborczej.

Rozdział 5

Obwody głosowania.

Art. 20. 1. Dla przeprowadzenia głosowania tworzy się obwody głosowania.

2. Obwód głosowania powinien z reguły obejmować od 1.000 do 3.000 mieszkańców.

3. Można tworzyć obwody głosowania dla mniejszych grup mieszkańców, zamieszkujących w odległości ponad 5 km od siedziby najbliższego obwodu głosowania.

4. Można tworzyć obwody głosowania w zakładach pomocy społecznej i zakładach inwalidzkich, w których przebywają wyborcy zameldowani na pobyt stały.

Art. 21. 1. Obwody głosowania — ich liczbę, numery i granice oraz siedziby obwodowych komisji wyborczych ustalają w gminach, miastach i dzielnicach prezydya odpowiednich rad narodowych, na wniosek właściwych prezydentów i naczelników miast oraz naczelników dzielnic i naczelników miast i gmin oraz gmin.

2. Uchwały dotyczące liczby, numerów i granic obwodów głosowania oraz siedzib obwodowych komisji wyborczych podaje się do wiadomości wyborców przez rozplakatowanie obwieszczeń najpóźniej w 55 dniu przed dniem wyborów.

Art. 22. 1. Dowódcy okręgów wojskowych tworzą dla wyborców z jednostek wojskowych obwody głosowania obejmujące od 50 do 3.000 wyborców oraz ustalają siedziby obwodowych komisji wyborczych. Obwody te wchodziły w skład okręgów wyborczych dla wyborów do wojewódzkich rad narodowych oraz rad narodowych stopnia podstawowego, na których obszarze działania zamieszkuje ponad 30.000 mieszkańców.

2. Numery obwodów głosowania, o których mowa w ust. 1, ustala się w porozumieniu z prezydium wojewódzkiej rady narodowej.

3. Dowódcy okręgów wojskowych zapewniają powiadomienie wyborców, o których mowa w ust. 1, o utworzeniu obwodu, jego numerze i siedzibie obwodowej komisji wyborczej.

4. Przepisy ust. 1—3 stosuje się odpowiednio do jednostek wojskowych i szkół podległych Ministrowi Spraw Wewnętrznych oraz oddziałów zwartych Milicji Obywatelskiej, z tym że uprawnienia dowódców okręgów wojskowych, przewidziane w tych przepisach, przysługują dowódcom tych jednostek wojskowych, komendantom szkół oraz szefom wojewódzkich urzędów spraw wewnętrznych.

Rozdział 6

Komisje wyborcze.

Art. 23. 1. Dla przeprowadzenia wyborów powołuje się:

- 1) Państwową Komisję Wyborczą,
- 2) wojewódzkie komisje wyborcze,
- 3) miejskie, dzielnicowe i gminne komisje wyborcze, zwane dalej komisjami wyborczymi stopnia podstawowego,
- 4) obwodowe komisje wyborcze.

2. Dla przeprowadzenia wyboru wspólnej rady narodowej dla miasta i gminy powołuje się komisję wyborczą miasta i gminy.

3. Osoby wchodzące w skład komisji wyborczych pełnią swoje funkcje honorowo i korzystają z ochrony prawnej przysługującej funkcjonariuszom publicznym.

Art. 24. 1. Do zadań Państwowej Komisji Wyborczej należy:

- 1) sprawowanie nadzoru nad ścisłym przestrzeganiem przepisów ordynacji wyborczej,
- 2) rozpatrywanie skarg na działalność komisji wyborczych,
- 3) złożenie Radzie Państwa sprawozdania wraz z aktami z wyborów do rad narodowych,
- 4) podanie do wiadomości publicznej zbiorczych wyników wyborów do rad narodowych.

2. Sprawując nadzór nad ścisłym przestrzeganiem ordynacji wyborczej i przepisów wydanych na jej podstawie, Państwowa Komisja Wyborcza udziela w miarę potrzeby komisjom wyborczym wytycznych i wyjaśnień.

Art. 25. Do zadań wojewódzkich komisji wyborczych i komisji wyborczych stopnia podstawowego należy:

- 1) nadzór na swoim terenie nad ścisłym przestrzeganiem przepisów ordynacji wyborczej,

- 2) rozpatrywanie skarg na działalność komisji wyborczych niższego stopnia,
- 3) rejestrowanie list kandydatów na radnych,
- 4) ogłoszenie danych o kandydatach,
- 5) dostarczenie obwodowym komisjom wyborczym kart do głosowania na radnych,
- 6) ustalenie wyników wyborów do rad narodowych i ogłoszenie ich w trybie określonym niniejszą ustawą,
- 7) wydanie osobom wybranym do rad narodowych zaświadczeń o wyborze,
- 8) przesłanie dokumentów z przeprowadzonych wyborów do komisji wyborczej wyższego stopnia oraz do odpowiedniego terenowego organu administracji państwowej.

Art. 26. Do zadań obwodowych komisji wyborczych należy:

- 1) wyłożenie spisów wyborców do publicznego wglądu,
- 2) przeprowadzenie głosowania w obwodzie,
- 3) ustalenie wyników głosowania w obwodzie,
- 4) przesłanie protokołów głosowania do właściwej komisji wyborczej,
- 5) przesłanie kart do głosowania wraz z innymi materiałami z przeprowadzonego głosowania do odpowiedniego terenowego organu administracji państwowej stopnia podstawowego.

Art. 27. 1. W skład Państwowej Komisji Wyborczej wchodzi przewodniczący, od 2 do 4 zastępców przewodniczącego, sekretarz i 12 członków.

2. W skład wojewódzkich komisji wyborczych i komisji wyborczych stopnia podstawowego wchodzi przewodniczący, od 1 do 3 zastępców przewodniczącego, sekretarz i członkowie w liczbie:

- 1) od 8 do 12 — w wojewódzkich komisjach wyborczych,
- 2) od 6 do 10 — w miejskich w miastach powyżej 50.000 mieszkańców oraz dzielnicowych komisjach wyborczych,
- 3) od 3 do 8 — w miejskich w pozostałych miastach, miast i gmin oraz gminnych komisjach wyborczych.

3. W skład obwodowych komisji wyborczych wchodzi: przewodniczący, zastępca przewodniczącego, sekretarz i od 4 do 8 członków.

Art. 28. 1. Rada Państwa powołuje Państwową Komisję Wyborczą i wojewódzkie komisje wyborcze spośród osób wysuniętych przez władze organizacji będących sygnatariuszami Deklaracji w sprawie Patriotycznego Ruchu Odrodzenia Narodowego z dnia 20 lipca 1982 r.

2. Prezydium wojewódzkich rad narodowych powołują komisje wyborcze stopnia podstawowego spośród osób wysuniętych przez władze organizacji będących sygnatariuszami Deklaracji w sprawie Patriotycznego Ruchu Odrodzenia Narodowego z dnia 20 lipca 1982 r.

3. Prezydium rad narodowych stopnia podstawowego powołują spośród wyborców obwodowe komisje wyborcze w gminach, miastach i dzielnicach, a prezydium wojewódzkich rad narodowych — obwodowe komisje wyborcze dla jednostek wojskowych.

Art. 29. 1. Państwowa Komisja Wyborcza powinna być powołana najpóźniej w 70 dniu przed dniem wyborów.

2. Wojewódzkie komisje wyborcze i komisje wyborcze stopnia podstawowego powinny być powołane najpóźniej w 60 dniu przed dniem wyborów.

3. Obwodowe komisje wyborcze powinny być powołane najpóźniej w 50 dniu przed dniem wyborów.

Art. 30. 1. Rada Państwa ustala regulaminy Państwowej Komisji Wyborczej, wojewódzkich komisji wyborczych, komisji wyborczych stopnia podstawowego oraz obwodowych komisji wyborczych.

2. Rada Państwa ustala:

- 1) wzory pieczęci komisji wyborczych,
- 2) wzory protokołów głosowania,
- 3) wzory protokołów z wyborów,
- 4) wzory zaświadczeń o wyborze.

Art. 31. 1. Osobom wchodzącym w skład komisji wyborczych przysługują diety i zwrot kosztów podróży na zasadach i w wysokości ustalonych przez Radę Państwa.

2. Pracownik, który wchodzi w skład komisji wyborczej i w związku z tym opuścił pracę, zachowuje prawo do wynagrodzenia i innych świadczeń wynikających ze stosunku pracy.

Art. 32. Państwową Komisję Wyborczą, wojewódzkie komisje wyborcze, komisje wyborcze stopnia podstawowego oraz obwodowe komisje wyborcze rozwiązuje Rada Państwa po zakończeniu ich działalności.

Rozdział 7

Spisy wyborców.

Art. 33. 1. Terenowe organy administracji państwowej sporządzają spisy wyborców zameldowanych w gminie, mieście lub dzielnicy na pobyt stały.

2. Wyborca zameldowany na pobyt czasowy powinien być dopuszczony do głosowania w miejscu pobytu czasowego na podstawie zaświadczenia o prawie do głosowania wydanego na jego żądanie przez terenowy organ administracji państwowej właściwy ze względu na miejsce zameldowania wyborcy na pobyt czasowy. Wpisania do spisu wyborców dokonuje się w trybie art. 64 ust. 3.

3. Wyborcę któremu wydano zaświadczenie o prawie do głosowania, skreśla się ze spisu w miejscu jego stałego pobytu na podstawie powiadomienia terenowego organu administracji państwowej, który wydał zaświadczenie.

4. Zaświadczeń o prawie do głosowania nie wydaje się w okresie 7 dni przed dniem wyborów

5. Wyborca zmieniający miejsce pobytu stałego w okresie wymienionym w ust. 4 zostaje na swoje żądanie wpisany do spisu i dopuszczony do głosowania w obwodzie nowego miejsca pobytu potwierdzonego wpisem do dowodu osobistego.

Art. 34. 1. Spis wyborców sporządza się w trzech egzemplarzach oddzielnie dla każdego obwodu głosowania, a w przypadku gdy obwód obejmuje więcej niż jeden okręg wyborczy — oddzielnie dla każdego z tych okręgów.

2. W spisie wyborców wymienia się nazwisko, imię, imię ojca, datę urodzenia i miejsce zamieszkania. Spis wyborców powinien być opatrzony pieczęcią organu, który go sporządził, i podpisem osoby odpowiedzialnej za sporządzenie spisu.

3. Minister Spraw Wewnętrznych ustala wzory spisu wyborców i zaświadczeń o prawie do głosowania oraz tryb i sposób sporządzania i aktualizowania spisu wyborców.

4. Minister Obrony Narodowej ustala, w porozumieniu z Ministrem Spraw Wewnętrznych, sposób sporządzania oraz aktualizowania spisu wyborców w jednostkach wojskowych.

Art. 35. 1. Spis wyborców przysyła się w dwóch egzemplarzach najpóźniej w 42 dniu przed dniem wyborów przewodniczącym obwodowych komisji wyborczych.

2. Najpóźniej w 40 dniu przed dniem wyborów obwodowe komisje wyborcze wykładają spis wyborców do publicznego wglądu w lokalach komisji co najmniej przez 10 dni, po 5 godzin dziennie, w porze dostępnej dla pracujących.

Art. 36. 1. Po wyłożeniu spisu wyborców można wnieść do organu, który sporządził spis, reklamację w sprawie nieprawidłowości spisu, w szczególności pominięcia w nim lub zamieszczenia określonych osób.

2. Reklamację wnosi się ustnie do protokołu lub pisemnie za pośrednictwem obwodowej komisji wyborczej, która wyłożyła spis wyborców.

3. Reklamację rozpatruje się w ciągu 3 dni od daty jej wniesienia.

4. W wyniku rozpatrzenia reklamacji organ, który sporządził spis wyborców:

- 1) uzupełnia lub prostuje spis bądź
- 2) skreśla ze spisu osobę, której reklamacja dotyczy, doręczając jej decyzję wraz z uzasadnieniem, bądź
- 3) pozostawia reklamację bez uwzględnienia, doręczając reklamującemu decyzję wraz z uzasadnieniem.

Art. 37. 1. Od decyzji nie uwzględniającej reklamacji lub powodującej skreślenie ze spisu wyborców mogą reklamujący bądź osoba skreślona ze spisu wnieść skargę do sądu rejonowego właściwego ze względu na miejsce sporządzenia spisu. Do skargi należy dołączyć zaskarżoną decyzję.

2. Sąd rozpoznaje sprawę w postępowaniu nieprocesowym w składzie jednego sędziego oraz dwóch ławników. Rozprawa powinna się odbyć w terminie 3 dni od daty wniesienia skargi. Postanowienie kończące postępowanie w sprawie sąd uzasadnia i doręcza osobie, która wniosła skargę, oraz organowi, który sporządził spis wyborców. Od postanowienia sądu wydanego w sprawie nie przysługują środki odwoławcze.

Rozdział 8

Zgłaszanie kandydatów.

Art. 38. 1. W celu wyłonienia kandydatów na radnych tworzy się Ogólnokrajowe Kolegium Wyborcze, kolegia wyborcze wojewódzkie, miejskie, dzielnicowe, miast i gmin oraz gminne.

2. Ogólnokrajowe Kolegium Wyborcze stanowią: przedstawiciel Rady Krajowej Patriotycznego Ruchu Odrodzenia Narodowego oraz przedstawiciele naczelnych władz organizacji będących sygnatariuszami Deklaracji w sprawie Patriotycznego Ruchu Odrodzenia Narodowego z dnia 20 lipca 1982 r. Sygnatariusze mogą zaprosić do udziału w Ogólnokrajowym Kolegium Wyborczym przedstawicieli związków zawodowych, społeczno-zawodowych organizacji rolników i socjalistycznych związków młodzieży.

3. Wojewódzkie kolegium wyborcze stanowią: przedstawiciel rady wojewódzkiej Patriotycznego Ruchu Odrodzenia Narodowego oraz przedstawiciele wojewódzkich władz organizacji będących sygnatariuszami Deklaracji w sprawie Patriotycznego Ruchu Odrodzenia Narodowego z dnia 20 lipca 1982 r.

4. Miejskie, dzielnicowe, miast i gmin oraz gminne kolegia wyborcze stanowią: przedstawiciel właściwej rady Patriotycznego Ruchu Odrodzenia Narodowego oraz przedstawiciele działających na danym terenie organizacji będących sygnatariuszami Deklaracji w sprawie Patriotycznego Ruchu Odrodzenia Narodowego z dnia 20 lipca 1982 r., powoływani zgodnie z zasadami określonymi przez Ogólnokrajowe Kolegium Wyborcze.

5. W skład wojewódzkich, miejskich, dzielnicowych, miast i gmin oraz gminnych kolegiów wyborczych mogą wchodzić także przedstawiciele związków zawodowych, socjalistycznych związków młodzieży, społeczno-zawodowych organizacji rolników oraz innych organizacji — zgodnie z zasadami określonymi przez Ogólnokrajowe Kolegium Wyborcze.

Art. 39. 1. Ogólnokrajowe Kolegium Wyborcze podejmuje działalność po zgłoszeniu swego ukonstytuowania Radzie Państwa. Zgłoszenie powinno nastąpić najpóźniej w 70 dniu przed dniem wyborów.

2. Kolegia wyborcze, o których mowa w art. 38 ust. 3 i 4, podejmują działalność po zgłoszeniu swego ukonstytuowania prezydium właściwej rady narodowej. Zgłoszenie wojewódzkiego kolegium wyborczego powinno nastąpić najpóźniej w 65 dniu przed dniem wyborów, a miejskiego, dzielnicowego, miasta i gminy oraz gminnego kolegium wyborczego — w 60 dniu przed dniem wyborów.

Art. 40. 1. Prawo zgłaszania kandydatów na radnych do właściwych kolegiów wyborczych przysługuje Polskiej Zjednoczonej Partii Robotniczej, Zjednoczonemu Stronnictwu Ludowemu, Stronnictwu Demokratycznemu, Stowarzyszeniu „PAX”, Chrześcijańskiemu Stowarzyszeniu Społecznemu, Polskiemu Związkowi Katolicko-Społecznemu — będącym sygnatariuszami Deklaracji w sprawie Patriotycznego Ruchu Odrodzenia Narodowego z dnia 20 lipca 1982 r.

2. Prawo zgłaszania kandydatów na radnych przysługuje również związkowi zawodowym, społeczno-zawodowym organizacjom rolników, Związkowi Bojowników

o Wolność i Demokrację, socjalistycznym związkowi młodzieży, Lidze Kobiet Polskich oraz innym masowym organizacjom społecznym działającym w miejscu pracy lub zamieszkania wyborców, a także radom Patriotycznego Ruchu Odrodzenia Narodowego i samorządowi mieszkańców miast i wsi.

Art. 41. 1. Kolegia wyborcze przygotowują wspólne listy kandydatów na radnych na podstawie wniosków organizacji określonych w art. 40.

2. Wojewódzkie kolegium wyborcze przygotowuje wspólne listy kandydatów na radnych wojewódzkiej rady narodowej, wybieranych w okręgach wyborczych utworzonych dla wyboru tych rad, odrębnie dla każdego okręgu wyborczego, oraz wspólne listy wojewódzkie.

3. Miejskie, dzielnicowe, miast i gmin oraz gminne kolegia wyborcze przygotowują wspólne listy kandydatów na radnych rad narodowych stopnia podstawowego, odrębnie dla każdego okręgu wyborczego utworzonego dla wyboru danej rady narodowej stopnia podstawowego.

Art. 42. 1. Wojewódzkie, miejskie, dzielnicowe, miast i gmin oraz gminne kolegia wyborcze poddają wspólne listy kandydatów na radnych ogólnospołecznej konsultacji z wyborcami, organizowanej przez Patriotyczny Ruch Odrodzenia Narodowego, na przedwyborczych zebraniach wyborców.

2. Konsultacje, o których mowa w ust. 1, przeprowadza się na przedwyborczych zebraniach wiejskich, zebraniach mieszkańców osiedli w miastach, zebraniach środowiskowych, zebraniach w zakładach pracy oraz w jednostkach wojskowych.

3. W przedwyborczych zebraniach mieszkańców wsi i miast, o których mowa w ust. 2, mają prawo uczestniczyć wszyscy wyborcy, którzy mieszkają lub pracują na terenie danego obwodu głosowania, a w zebraniach organizowanych na terenie zakładu pracy — osoby zatrudnione w tym zakładzie.

4. W przedwyborczych zebraniach uczestniczą przedstawiciele Patriotycznego Ruchu Odrodzenia Narodowego, kandydaci na radnych, przedstawiciele organizacji zgłaszających kandydatów oraz osoby uprawnione do obsługi tych zebrań z ramienia organów państwowych i kolegium wyborczego.

5. Szczegółowy tryb przeprowadzania przedwyborczych zebrań oraz zasady konsultowania kandydatów z list wojewódzkich określa Ogólnokrajowe Kolegium Wyborcze.

6. Właściwy terenowy organ administracji państwowej lub wskazana przez niego jednostka gospodarki społecznej zapewnia niezbędne warunki do odbycia zebrań przedwyborczych.

Art. 43. 1. Kandydatów na radnych ze wspólnej listy prezentuje, z propozycją o ich poparcie, na przedwyborczym zebraniu upoważniony przedstawiciel właściwego kolegium wyborczego. W razie potrzeby dodatkowych informacji uzasadniających kandydaturę udziela przedstawiciel organizacji zgłaszającej kandydata.

2. Zgromadzeni na zebraniu przedwyborczym wyborcy mogą wnioskować w sprawach wycofania określonej kandydatury i przedstawienia przez kolegium wyborcze nowego kandydata. Wniosek w sprawie wycofania kan-

dydatury powinien być umotywowany, a na żądanie zainteresowanego kandydata lub przedstawiciela organizacji, która go zgłosiła — udokumentowany.

3. Wniosek, o którym mowa w ust. 2, uchwała się w głosowaniu jawnym, większością głosów.

4. Z przebiegu przedwyborczego zebrania sporządza się protokół, który przewodniczący zebrania przesyła do właściwego kolegium wyborczego.

Art. 44. 1. Wojewódzkie, miejskie, dzielnicowe, miast i gmin oraz gminne kolegia wyborcze, uwzględniając wyniki przeprowadzonych konsultacji z wyborcami, ustalają wspólne listy kandydatów na radnych.

2. Kolegium wyborcze może wpisać na wspólną listę kandydatów na radnych wyłącznie te osoby, które na przedwyborczych zebraniach uzyskały poparcie wyborców uczestniczących w tych zebraniach.

Art. 45. 1. Liczba kandydatów na radnych na wspólnej liście powinna być dwukrotnie większa od liczby mandatów przypadających na dany okręg wyborczy.

2. Liczba kandydatów na radnych na wspólnej liście wojewódzkiej powinna być dwukrotnie większa od liczby mandatów ustalonej dla tej listy.

Art. 46. 1. Kandydat na radnego nie może wchodzić w skład żadnej komisji wyborczej właściwej dla okręgu, w którym kandyduje.

2. Kandydować można do danej rady narodowej w dowolnym, ale tylko w jednym okręgu wyborczym, pod warunkiem stałego zamieszkania lub zatrudnienia na obszarze działania tej rady narodowej.

3. Do wojewódzkiej rady narodowej można kandydować albo w jednym okręgu wyborczym, albo z listy wojewódzkiej.

Art. 47. 1. Kolegium wyborcze zgłasza do właściwej wojewódzkiej komisji wyborczej lub komisji wyborczej stopnia podstawowego ustalone wspólne listy kandydatów na radnych, o których mowa w art. 44 ust. 1; zgłoszenie powinno nastąpić najpóźniej w 30 dniu przed dniem wyborów.

2. Lista powinna być opatrzona pieczęcią i podpisana przez kolegium wyborcze, które zgłasza listę.

Art. 48. 1. Zgłoszona wspólna lista, z zastrzeżeniem ust. 2, powinna być podzielona na poszczególne mandaty. Przy każdym wyodrębnionym mandacie umieszcza się — w kolejności ustalonej przez zgłaszające listę kolegium wyborcze — po dwóch kandydatów, wymieniając ich nazwiska, imiona, wiek, zawód i miejsce zamieszkania.

2. W zgłoszonej liście wojewódzkiej należy podać nazwiska, imiona, wiek, zawód i miejsce zamieszkania kandydatów. Nazwiska kandydatów powinny być umieszczone w kolejności ustalonej przez zgłaszające listę wojewódzkie kolegium wyborcze i oznaczone kolejnymi numerami poczynając od 1.

3. Do zgłoszenia należy dołączyć pisemne oświadczenia kandydatów na radnych, że zgadzają się kandydować w danym okręgu wyborczym lub z listy wojewódzkiej. Oświadczenia te mogą być złożone odrębnie, nie później jednak niż w terminie określonym w art. 47 ust. 1.

Art. 49. 1. Właściwa komisja wyborcza rejestruje wspólną listę kandydatów na radnych zgłoszoną zgodnie z przepisami niniejszej ustawy, sporządzając protokół przyjęcia zgłoszenia.

2. Rada Państwa ustali wzory protokołów przyjęcia zgłoszenia wspólnych list kandydatów na radnych.

Art. 50. 1. Właściwa komisja wyborcza odmawia rejestracji wspólnej listy kandydatów na radnych, jeżeli zgłoszeni kandydaci lub lista nie spełniają wymogów określonych w niniejszej ustawie.

2. W przypadkach, o których mowa w ust. 1, komisja wyborcza niezwłocznie wzywa kolegium wyborcze, które zgłosiło listę, do spełnienia wymogów w ciągu 2 dni.

3. Od decyzji komisji wyborczej, o której mowa w ust. 1, kolegium wyborcze może w ciągu 2 dni odwołać się do komisji wyborczej wyższego stopnia.

4. Decyzja wydana w wyniku rozpatrzenia odwołania jest ostateczna.

Art. 51. 1. Po zarejestrowaniu wspólnych list kandydatów na radnych komisje wyborcze podają dane o kandydatach do wiadomości wyborców:

- 1) wojewódzkie komisje wyborcze — o kandydatach na radnych wojewódzkich rad narodowych,
- 2) komisje wyborcze stopnia podstawowego — o kandydatach na radnych rad narodowych stopnia podstawowego.

2. Ogłoszenie danych o kandydatach na radnych następuje najpóźniej w 25 dniu przed dniem wyborów.

Art. 52. 1. W przypadkach szczególnie uzasadnionych, na wniosek właściwego kolegium wyborczego, komisja wyborcza, która zarejestrowała listę kandydatów na radnych, zgodnie z wnioskiem otrzymanym nie później niż w 10 dniu przed dniem wyborów skreśla kandydata i uzupełnia listę wprowadzając na jego miejsce innego kandydata. Przepisy art. 49—51 stosuje się odpowiednio.

2. Listy kandydatów na radnych nie uzupełnia się, jeżeli zgłoszenie wniosku nastąpiło po terminie, o którym mowa w ust. 1.

3. Podejmując decyzję o zarejestrowaniu listy kandydatów na radnych w zmienionym brzmieniu, komisja niezwłocznie zarządza ogłoszenie danych o kandydatach.

Art. 53. 1. Każdy kandydat na radnego, w okresie po zarejestrowaniu list kandydatów, powinien odbyć spotkania z wyborcami.

2. Spotkania kandydatów na radnych organizowane są przez Patriotyczny Ruch Odrodzenia Narodowego, w porozumieniu z prezydium właściwej rady narodowej i kolegium wyborczym. Właściwy terenowy organ administracji państwowej lub wskazana przez ten organ jednostka gospodarki społecznej zapewnia niezbędne warunki do przeprowadzenia spotkań kandydatów z wyborcami.

Rozdział 9

Karty do głosowania.

Art. 54. 1. Komisja wyborcza, która zarejestrowała wspólną listę kandydatów, zarządza, w trybie ustalonym przez Państwową Komisję Wyborczą, wyrukowanie w

potrzebnej liczbie osobno dla każdego okręgu wyborczego oraz odpowiednio dla listy wojewódzkiej kart do głosowania i zapewnia dostarczenie ich obwodowym komisjom wyborczym.

2. Łącznie z kartami do głosowania powinna być dostarczona odpowiednia liczba kopert.

Art. 55. 1. Na karcie do głosowania wymienia się nazwiska i imiona kandydatów, według zasad umieszczenia ich na zarejestrowanej liście.

2. Karta do głosowania może być zadrukowana tylko po jednej stronie.

3. Karta do głosowania powinna być opatrzona pieczęcią komisji wyborczej.

4. Rada Państwa ustala wzory kart do głosowania.

Rozdział 10

Głosowanie.

Art. 56. Głosowanie odbywa się w lokalu obwodowej komisji wyborczej bez przerwy, między godziną 6 a 20.

Art. 57. 1. Obwodowa komisja wyborcza może uznać głosowanie za zakończone, jeżeli wszyscy wyborcy, wpisani do spisu wyborców, oddali swoje głosy.

2. O wcześniejszym zakończeniu głosowania obwodowa komisja wyborcza powiadamia niezwłocznie właściwą komisję wyborczą oraz terenowy organ administracji państwowej stopnia podstawowego.

Art. 58. 1. Głosowania przerywać nie wolno. Gdyby wskutek nadzwyczajnych wydarzeń czynności wyborcze były na czas przejściowy uniemożliwione, obwodowa komisja wyborcza może przedłużyć je lub odroczyć do dnia następnego. Zarządzenie o przedłużeniu lub odroczeniu czynności wyborczych powinno być podane do publicznej wiadomości w sposób przyjęty, w danej miejscowości oraz przesłane do wiadomości właściwej komisji wyborczej i terenowego organu administracji państwowej stopnia podstawowego.

2. W razie przerwania głosowania komisja opieczętowała urnę wyborczą i oddaje ją do przechowania przewodniczącemu lub innemu członkowi komisji. Po podjęciu głosowania komisja stwierdza protokolarnie, czy pieczęcie pozostały nienaruszone.

Art. 59. Od chwili rozpoczęcia głosowania do chwili ustalenia jego wyników powinny być bez przerwy obecne w lokalu wyborczym co najmniej 3 osoby wchodzące w skład obwodowej komisji wyborczej, przy czym jedną z nich powinien być przewodniczący komisji lub jego zastępca.

Art. 60. 1. Właściwe kolegia wyborcze mogą wyznaczyć swoich mężów zaufania, którzy mają prawo przebywać w lokalach wyborczych w dniu głosowania.

2. Zakres uprawnień mężów zaufania oraz zasady i tryb kierowania ich do obwodowych komisji wyborczych ustala Rada Państwa.

Art. 61. 1. Przewodniczący obwodowej komisji wyborczej czuwa nad utrzymaniem porządku w czasie gło-

sowania oraz nad zabezpieczeniem tajności głosowania i w tym celu może wydawać odpowiednie zarządzenia porządkowe.

2. Na żądanie przewodniczącego terenowy organ administracji państwowej stopnia podstawowego zapewnia do jego rozporządzenia straż.

Art. 62. W dniu głosowania nie wolno prowadzić agitacji w lokalu wyborczym.

Art. 63. 1. Przed rozpoczęciem głosowania obwodowa komisja wyborcza bada, czy urna wyborcza jest próżna, czy na miejscu znajdują się spisy wyborców oraz potrzebna liczba kart do głosowania i kopert, jak również czy w lokalu komisji znajduje się odpowiednia liczba łatwo dostępnych pomieszczeń za osłoną, zapewniających tajność głosowania, po czym zamyka i opieczętowała urnę wyborczą pieczęcią komisji.

2. Od chwili zapieczętowania aż do końca głosowania urny wyborczej otwierać nie wolno.

Art. 64. 1. Przed oddaniem głosu wyborca okazuje obwodowej komisji wyborczej dowód osobisty lub inny dokument stwierdzający jego tożsamość.

2. Wyborca ujęty w spisie, a nie posiadający dokumentu uznanego przez komisję za wystarczający, może powołać się na świadectwo dwóch wiarygodnych osób, znanych komisji. Decyzja komisji w sprawie ustalenia tożsamości jest ostateczna.

3. Komisja sprawdza, czy dana osoba jest objęta spisem wyborców lub czy posiada zaświadczenie o prawie do głosowania; osobę składającą takie zaświadczenie komisja wpisuje do spisu wyborców, zatrzymując zaświadczenie celem dołączenia do protokołu głosowania.

4. Wyborca objęty spisem wyborców otrzymuje od komisji karty do głosowania wraz z kopertą.

Art. 65. Celem zapobieżenia wielokrotnemu głosowaniu komisja wydając wyborcy karty do głosowania, wraz z kopertą stawia znak przy jego nazwisku na spisie wyborców.

Art. 66. Po otrzymaniu kart do głosowania wyborca ma prawo udania się do pomieszczenia za osłoną, urządzanego w lokalu wyborczym.

Art. 67. 1. Wyborca oddaje głos na tyłu kandydatów, ilu ma być wybranych w danym okręgu wyborczym, według podziału mandatów uwidocznionego na karcie do głosowania. Nazwiska kandydatów, na których głosuje — w odniesieniu do każdego z mandatów — wyborca pozostawia na karcie do głosowania nie skreślone.

2. Pozostawiając na karcie do głosowania — w obrębie jednego lub więcej mandatów — nie skreślone nazwiska obu kandydatów, wyborca oddaje głos na tego kandydata, który umieszczony jest w pierwszej kolejności.

Art. 68. 1. W głosowaniu na kandydatów z listy wojewódzkiej wyborca głosuje na tyłu z nich, ile wynosi liczba mandatów ustalona dla tej listy. Nazwiska kandydatów, na których głosuje, wyborca pozostawia na karcie do głosowania nie skreślone.

2. Pozostawiając na karcie do głosowania większą liczbę nie skreślonych kandydatów od liczby mandatów

ustalanej dla listy wojewódzkiej, wyborca oddaje głos na tych nie skreślonych kandydatów, których nazwiska są umieszczone na karcie do głosowania w pierwszej kolejności.

Art. 69. 1. Wyborca wrzuca do urny wyborczej kopertę z kartami do głosowania w obecności obwodowej komisji wyborczej.

2. Osoby ułomne mogą korzystać przy głosowaniu z pomocy innych osób.

Art. 70. O godzinie 20 przewodniczący obwodowej komisji wyborczej zarządza zamknięcie lokalu wyborczego. Odtąd mogą głosować tylko wyborcy, którzy przybyli do lokalu przed godziną 20.

Rozdział 11

Ustalenie wyników głosowania w obwodzie.

Art. 71. 1. Obwodowa komisja wyborcza niezwłocznie po zakończeniu głosowania przystępuje do ustalenia jego wyników.

2. Przy ustalaniu wyników głosowania mogą być obecni mężowie zaufania.

Art. 72. Przewodniczący obwodowej komisji wyborczej otwiera urnę wyborczą, po czym komisja ustala osobno dla każdego okręgu wyborczego oraz w odniesieniu do listy wojewódzkiej:

- 1) liczbę oddanych kart do głosowania, czyli liczbę wyborców, którzy wzięli udział w głosowaniu,
- 2) liczbę oddanych kart, które uznano za nieważne, czyli liczbę głosów nieważnych,
- 3) liczbę oddanych kart, które uznano za ważne, czyli liczbę głosów ważnych.

Art. 73. 1. Nieważne są karty do głosowania:

- 1) inne niż urzędowo ustalone bądź nie opatrzone właściwą pieczęcią komisji wyborczej,
- 2) przedarte całkowicie na dwie lub więcej części albo całkowicie przekreślone.

2. Dopisanie na karcie do głosowania dodatkowych nazwisk lub poczynienie innych dopisków nie pociąga za sobą skutków prawnych, a w szczególności nie wpływa na ważność karty.

Art. 74. Po ustaleniu liczby głosów ważnych obwodowa komisja wyborcza przystępuje do ustalenia liczby głosów oddanych na poszczególnych kandydatów w okręgu wyborczym oraz z listy wojewódzkiej.

Art. 75. 1. Obwodowa komisja wyborcza sporządza osobno dla każdego okręgu wyborczego oraz w odniesieniu do listy wojewódzkiej protokoły głosowania w obwodzie w dwóch egzemplarzach.

2. W protokole wymienia się liczby:

- 1) osób uprawnionych do głosowania, czyli osób objętych spisem wyborców,
- 2) oddanych kart do głosowania,
- 3) głosów nieważnych,
- 4) głosów ważnych,
- 5) głosów ważnie oddanych na poszczególnych kandydatów.

3. W protokole wymienia się ponadto czas rozpoczęcia i zakończenia głosowania oraz omawia się krótko skargi i wydane decyzje, jak również inne istotne okoliczności. Mężom zaufania przysługuje prawo wniesienia do protokołu uwag z wymienieniem konkretnych zarzutów.

4. Protokół podpisują wszystkie osoby wchodzące w skład obwodowej komisji wyborczej, obecne przy jego sporządzaniu. Protokół opatruje się pieczęcią komisji.

Art. 76. 1. Przewodniczący obwodowej komisji wyborczej przesyła niezwłocznie w zapieczętowanych kopertach po jednym egzemplarzu protokołów głosowania w obwodzie:

- 1) na radnych wojewódzkiej rady narodowej — do wojewódzkiej komisji wyborczej,
- 2) na radnych rady narodowej stopnia podstawowego — do właściwej komisji wyborczej stopnia podstawowego.

2. Przewodniczący obwodowej komisji wyborczej przesyła niezwłocznie właściwemu terenowemu organowi administracji państwowej stopnia podstawowego całą dokumentację wyborczą w sposób określony przez Państwową Komisję Wyborczą.

3. Terenowy organ administracji państwowej stopnia podstawowego przechowuje dokumentację, o której mowa w ust. 2, do czasu otrzymania zarządzeń Rady Państwa.

Rozdział 12

Ustalenie wyników wyborów do rad narodowych stopnia podstawowego.

Art. 77. 1. Niezwłocznie po otrzymaniu od obwodowych komisji wyborczych protokołów, o których mowa w art. 76 ust. 1 pkt 2, komisja wyborcza stopnia podstawowego bada te protokoły, poprawia błędy arytmetyczne, ustala dla każdego okręgu wyborczego wyniki głosowania w okręgu, a następnie wyniki wyborów do rady narodowej, dla której jest właściwa.

2. Przy ustalaniu wyników, o których mowa w ust. 1, mogą być obecni mężowie zaufania. Przepisy art. 60 stosuje się odpowiednio.

Art. 78. 1. Za wybranych w okręgu wyborczym uważa się tych kandydatów na radnych, którzy — w obrębie mandatu, do którego zostali zgłoszeni — otrzymali większość ważnie oddanych głosów, a w głosowaniu wzięta udział co najmniej połowa uprawnionych do głosowania w okręgu wyborczym.

2. W przypadku gdy obaj kandydaci — w obrębie tego samego mandatu — otrzymali równą liczbę głosów, o wyborze decyduje pierwszeństwo umieszczenia kandydata na karcie do głosowania.

Art. 79. 1. Komisja wyborcza stopnia podstawowego sporządza osobno dla każdego okręgu wyborczego protokół głosowania na radnych rady narodowej, dla której jest właściwa, w trzech egzemplarzach.

2. W protokole głosowania wymienia się liczby:

- 1) osób uprawnionych do głosowania,
- 2) oddanych kart do głosowania,

- 3) głosów nieważnych,
- 4) głosów ważnych,
- 5) głosów ważnie oddanych na poszczególnych kandydatów.

3. Mężom zaufania przysługuje prawo wniesienia do protokołu uwag z wymienieniem konkretnych zarzutów.

4. Protokoły podpisują wszystkie osoby wchodzące w skład komisji wyborczej, obecne przy ich sporządzaniu. Protokoły opatruje się pieczęcią komisji.

Art. 80. 1. Komisja wyborcza stopnia podstawowego ustala na podstawie protokołów głosowania w okręgach wyniki wyborów do rady narodowej, dla której jest właściwa, sporządzając w trzech egzemplarzach protokołów z wyborów wymieniających:

- 1) łącznie dla wszystkich okręgów wyborczych zestawienie liczb:
 - a) osób uprawnionych do głosowania,
 - b) oddanych kart do głosowania,
 - c) głosów nieważnych,
 - d) głosów ważnych,
- 2) osobno dla każdego okręgu wyborczego nazwiska i imiona wybranych radnych w obrębie poszczególnych mandatów.

2. Mężom zaufania przysługują odpowiednio uprawnienia przewidziane w art. 79 ust. 3.

3. Protokoły podpisują wszystkie osoby wchodzące w skład komisji wyborczej, obecne przy jego sporządzaniu. Protokoły opatruje się pieczęcią komisji.

Art. 81. 1. Niezwłocznie po ustaleniu wyników wyborów przewodniczący komisji wyborczej przesyła do właściwej wojewódzkiej komisji wyborczej po dwa egzemplarze protokołów, o których mowa w art. 79 ust. 1 i art. 80 ust. 1.

2. Pozostałą dokumentację wyborczą komisji wyborczej przewodniczący komisji przesyła właściwemu terenowemu organowi administracji państwowej. Przepisy art. 76 ust. 2 i 3 stosuje się odpowiednio.

Rozdział 13

Ustalenie wyników wyborów do wojewódzkiej rady narodowej i ogłoszenie wyników wyborów do rad narodowych.

Art. 82. 1. Niezwłocznie po otrzymaniu od obwodowych komisji wyborczych protokołów głosowania w obwodzie na radnych wojewódzkiej rady narodowej wojewódzka komisja wyborcza bada te protokoły, poprawia błędy arytmetyczne i ustala:

- 1) wyniki głosowania w poszczególnych okręgach wyborczych,
 - 2) wyniki głosowania z listy wojewódzkiej
- a na ich podstawie wyniki wyborów do wojewódzkiej rady narodowej.

2. Przy ustalaniu wyników głosowania, o których mowa w ust. 1, stosuje się odpowiednio przepisy art. 77 ust. 2, art. 78—80 oraz art. 81 ust. 2.

Art. 83. 1. Przy ustalaniu wyników wyborów z listy wojewódzkiej za wybranych uważa się tych kandydatów na radnych, którzy otrzymali kolejno najwięcej ważnie oddanych głosów, a w głosowaniu wzięła udział co najmniej połowa uprawnionych do głosowania w województwie.

2. Liczba wybranych radnych z listy wojewódzkiej nie może przekraczać liczby mandatów ustalonej dla tej listy. Jeżeli dwóch lub więcej kandydatów z listy wojewódzkiej otrzymało równą liczbę głosów i gdy powoduje to przekroczenie liczby mandatów ustalonej dla tej listy, za wybranego uważa się tego spośród nich, który na karcie do głosowania umieszczony był w pierwszej kolejności.

Art. 84. Wojewódzka komisja wyborcza sporządza protokoły z wyborów radnych z listy wojewódzkiej, w którym wymienia się:

- 1) łącznie dla całego województwa liczbę:
 - a) osób uprawnionych do głosowania,
 - b) oddanych kart do głosowania,
 - c) głosów nieważnych,
 - d) głosów ważnych,
- 2) nazwiska i imiona wybranych radnych z listy wojewódzkiej.

Przepisy art. 77 ust. 2, art. 79 ust. 3 i 4 oraz art. 81 ust. 2 stosuje się odpowiednio.

Art. 85. 1. Wojewódzka komisja wyborcza:

- 1) zapewnia podanie wyników wyborów, o których mowa w art. 82, do wiadomości publicznej,
- 2) przesyła wojewodzie protokoły z wyborów do rady narodowej, dla której jest właściwa, w celu opublikowania w wojewódzkim dzienniku urzędowym.

2. Przewodniczący komisji, niezwłocznie po ustaleniu wyników wyborów, przesyła do Państwowej Komisji Wyborczej po jednym egzemplarzu protokołu głosowania na radnych w okręgach wyborczych oraz z listy wojewódzkiej i protokołów z wyborów do wojewódzkiej rady narodowej.

Art. 86. 1. Wojewódzka komisja wyborcza:

- 1) niezwłocznie po otrzymaniu od komisji wyborczych stopnia podstawowego protokołów z wyborów bada te protokoły, poprawia błędy arytmetyczne i ustala wyniki wyborów do rad narodowych stopnia podstawowego w całym województwie,
- 2) sporządza w dwóch egzemplarzach informację zbiorczą o wynikach wyborów do rad narodowych stopnia podstawowego w województwie,
- 3) zapewnia podanie wyników wyborów na terenie całego województwa do wiadomości publicznej,
- 4) przesyła wojewodzie protokoły z wyborów do wszystkich rad narodowych na terenie województwa, w celu ogłoszenia w wojewódzkim dzienniku urzędowym,
- 5) przesyła jeden egzemplarz informacji, o której mowa w pkt 2, do Państwowej Komisji Wyborczej, dołączając równocześnie po jednym egzemplarzu protokoły głosowania na radnych w okręgach wyborczych i protokoły z wyborów do rad narodowych stopnia podstawowego.

2. Wzór informacji, o której mowa w ust. 1 pkt 2, ustala Rada Państwa.

3. Przewodniczący komisji przesyła pozostałą dokumentację wyborczą właściwemu terenowemu organowi administracji państwowej. Przepisy art. 76 ust. 2 i 3 stosuje się odpowiednio.

Art. 87. Wojewódzka komisja wyborcza lub komisja wyborcza stopnia podstawowego wydaje radnym wybranym do rady narodowej, dla której jest właściwa, zaświadczenia o wyborze.

Art. 88. Państwowa Komisja Wyborcza ogłasza zbiorcze wyniki wyborów do rad narodowych w całym kraju.

Rozdział 14

Wybory ponowne.

Art. 89. 1. Jeżeli w głosowaniu na radnych w okręgu wyborczym lub na listę wojewódzką wzięła udział mniej niż połowa uprawnionych do głosowania, ogłasza się, w ciągu 2 tygodni od daty pierwszych wyborów, zarządzenie o przeprowadzeniu ponownych wyborów w tym okręgu lub na listę wojewódzką.

2. Ponowne wybory zarządza:

- 1) Rada Państwa na wniosek Państwowej Komisji Wyborczej — w odniesieniu do radnych wojewódzkiej rady narodowej,
- 2) prezydium wojewódzkiej rady narodowej na wniosek właściwej wojewódzkiej komisji wyborczej — w odniesieniu do radnych rady narodowej stopnia podstawowego.

Art. 90. 1. Ponowne wybory odbywają się w trybie przewidzianym niniejszą ustawą na podstawie spisów wyborców sporządzonych dla pierwszych wyborów. Kalendarz wyborczy może przewidywać krótsze terminy.

2. Dla ponownych wyborów właściwe kolegium wyborcze może zgłosić odpowiednio:

- 1) nową listę kandydatów w okręgu wyborczym,
- 2) nową listę wojewódzką.

3. Ponowne wybory przeprowadza się jeden raz. Za wybranych uważa się kandydatów, którzy otrzymali najwięcej ważnych głosów.

Rozdział 15

Ważność wyborów.

Art. 91. 1. Wyborca może w ciągu 7 dni od ogłoszenia wyników wyborów wnieść protest przeciwko wyborowi radnego lub ważności wyborów, jeżeli dopuszczono się przestępstwa przeciwko wyborcom albo naruszenia przepisów niniejszej ustawy, a przestępstwo lub naruszenie mogło wywrzeć istotny wpływ na wynik wyborów.

2. Protest powinien być wniesiony do Państwowej Komisji Wyborczej, która wyznacza siedmiodniowy termin do przedstawienia przez wyborcę udokumentowanych zarzutów. Po upływie tego terminu protest wraz z zarzutami Państwowa Komisja Wyborcza przesyła do Sądu

Najwyższego, zawiadamiając o tym równocześnie Prokuratora Generalnego Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej.

3. Sprawy, o których mowa w ust. 1, Sąd Najwyższy rozpatruje w składzie 3 sędziów na posiedzeniu jawnym, po wysłuchaniu prokuratora i zainteresowanych.

Art. 92. 1. Sąd Najwyższy unieważnia w całości lub części wybory w okręgu, jeżeli zostanie stwierdzone, że przy wyborach dopuszczono się takich istotnych naruszeń przepisów niniejszej ustawy albo też takich przestępstw przeciwko wyborcom, które wywarły decydujący wpływ na wyniki głosowania lub ich ustalenie.

2. Unieważniając wybory Sąd Najwyższy jednocześnie stwierdza w orzeczeniu, w jakim zakresie i od jakiej czynności należy rozpocząć nowe postępowanie wyborcze.

Art. 93. 1. W razie unieważnienia wyborów, Rada Państwa zarządza w ciągu 14 dni ponowne wybory w okręgu, w którym wybory zostały unieważnione, przy uwzględnieniu treści orzeczenia, o którym mowa w art. 92 ust. 2.

2. Wybory, o których mowa w ust. 1, przeprowadzają te same komisje wyborcze na podstawie tych samych spisów wyborców, chyba że uchybienia odnoszą się do komisji lub spisów; w tych przypadkach należy niezwłocznie powołać nowe komisje lub sporządzić nowe spisy.

Art. 94. Jeżeli protest dotyczył wyborów na listę wojewódzką, przepisy art. 92 i art. 93 stosuje się odpowiednio.

Art. 95. Po przeprowadzeniu ponownych wyborów w okręgu właściwa komisja wyborcza ustala wyniki głosowania.

Rozdział 16

Wygaśnięcie mandatu radnego, uzupełnianie i zmiany składów rad narodowych.

Art. 96. 1. Wygaśnięcie mandatu radnego następuje wskutek:

- 1) śmierci,
- 2) zrzeczenia się mandatu,
- 3) utraty prawa wybieralności,
- 4) odwołania przez wyborców,
- 5) pozbawienia mandatu przez radę narodową.

2. Mandat wygasa również w przypadku odwołania przez wojewódzką radę narodową radnego wybranego z listy wojewódzkiej.

3. Wygaśnięcie mandatu radnego w przypadkach określonych w ust. 1 i 2 stwierdza rada narodowa.

4. O wygaśnięciu mandatu właściwa rada narodowa powiadamia mieszkańców z okręgu wyborczego, w którym radny został wybrany. O wygaśnięciu mandatu radnego z listy wojewódzkiej wojewódzka rada narodowa powiadamia mieszkańców województwa.

Art. 97. Wyborcy mogą odwołać radnego, który postępowaniem swoim jasakawo narusza godność radnego albo zawiódł ich zaufanie.

Art. 98. 1. Z wnioskiem o zwrócenie się do wyborców w sprawie odwołania radnego może wystąpić właściwa rada Patriotycznego Ruchu Odrodzenia Narodowego lub organizacja określona w art. 40, która zgłosiła jego kandydaturę.

2. Wniosek, o którym mowa w ust. 1, mogą również zgłosić, na zebraniach samorządu mieszkańców miast i wsi, wyborcy z właściwego okręgu wyborczego, jeżeli wniosek taki uzyska poparcie co najmniej jednej trzeciej wyborców.

3. Wniosek wraz ze szczegółowym uzasadnieniem zgłasza się do rady narodowej, której radny jest członkiem, za pośrednictwem jej prezydium.

Art. 99. 1. Wniosek, o którym mowa w art. 98, rozpatruje prezydium właściwej rady narodowej i przedstawia sprawozdanie radzie narodowej. Rozpatrując ten wniosek prezydium obowiązane jest umożliwić radnemu złożenie wyjaśnień.

2. Po wysłuchaniu sprawozdania prezydium, rada narodowa może podjąć, większością dwóch trzecich głosów, w obecności co najmniej połowy ogólnej liczby radnych, uchwałę o zwróceniu się do wyborców w sprawie odwołania radnego.

3. W razie nieuwzględnienia przez radę narodową stopnia podstawowego wniosku, o którym mowa w art. 98, wnioskodawca może odwołać się do wojewódzkiej rady narodowej, a gdy wniosek dotyczy radnego wojewódzkiej rady narodowej — do Rady Państwa. Uchwały podjęte w wyniku rozpatrzenia odwołania są ostateczne.

Art. 100. 1. W wykonaniu uchwały rady narodowej o zwróceniu się do wyborców w sprawie odwołania radnego, prezydium tej rady zapewnia przeprowadzenie zebrań lub zebrania w okręgu wyborczym, w którym radny został wybrany. W tym celu wykorzystuje się zebrania samorządu mieszkańców miast i wsi.

2. O zebraniach, o których mowa w ust. 1, powiadamia się wyborców w drodze obwieszczeń lub w inny sposób przyjęty na danym terenie oraz zainteresowanego radnego.

3. Głosowanie na zebraniu jest jawne, chyba że zebrani uchwałą przeprowadzenie tajnego głosowania.

4. Z każdego zebrania sporządza się protokół stwierdzający liczbę obecnych wyborców oraz liczbę głosów za odwołaniem radnego.

Art. 101. Na podstawie protokołów z przeprowadzonych zebrań, o których mowa w art. 100 ust. 1, rada narodowa stwierdza wygaśnięcie mandatu radnego, jeżeli większość wyborców, którzy uczestniczyli w zebraniach, głosowała za odwołaniem, a ich liczba była nie mniejsza niż jedna trzecia ogółu wyborców.

Art. 102. 1. W razie nieuwzględnienia przez radę narodową wniosku o zwrócenie się do wyborców w sprawie odwołania radnego, wniosek taki nie może być ponownie rozpatrywany, chyba że zajdą nowe okoliczności, uzasadniające odwołanie radnego przez wyborców.

2. Przepis ust. 1 stosuje się odpowiednio w przypadku, gdy wniosek o odwołanie radnego, przedstawiony na zebraniach wyborców, nie uzyskał większości głosów.

3. Wniosek o zwrócenie się do wyborców w sprawie odwołania radnego pozostawia się bez rozpatrzenia, jeżeli do końca kadencji pozostało mniej niż 6 miesięcy.

Art. 103. 1. Wojewódzka rada narodowa może odwołać radnego, którego mandat pochodzi z listy wojewódzkiej, jeżeli swoim postępowaniem jaskrawo narusza godność radnego albo zawiódł zaufanie wyborców. Z wnioskiem o odwołanie może wystąpić rada wojewódzka Patriotycznego Ruchu Odrodzenia Narodowego lub określona w art. 40 organizacja, która zgłosiła kandydaturę radnego na listę wojewódzką.

2. W przypadkach określonych w ust. 1 stosuje się odpowiednio przepisy art. 99 ust. 1 i 3 oraz art. 102, ust. 1 i 3. Wojewódzka rada narodowa podejmuje uchwałę o odwołaniu radnego większością dwóch trzecich głosów, w obecności co najmniej połowy ogólnej liczby radnych.

Art. 104. 1. Rada narodowa pozbawia radnego mandatu, jeżeli:

- 1) odmówił złożenia ślubowania radnego albo
- 2) został prawomocnym wyrokiem sądu skazany za przestępstwo popełnione w celu osiągnięcia korzyści majątkowej lub z innych niskich pobudek, albo
- 3) sprzeniewierzył się złożonemu ślubowaniu.

2. Przed podjęciem uchwały o pozbawieniu mandatu z przyczyn określonych w ust. 1 pkt 3 rada narodowa powinna umożliwić radnemu złożenie wyjaśnień. Przepis art. 102 stosuje się odpowiednio.

3. Od uchwały rady narodowej o pozbawieniu mandatu z przyczyn określonych w ust. 1 pkt 3 radny, w ciągu 2 tygodni od daty doręczenia mu uchwały, może odwołać się do rady narodowej wyższego stopnia, a jeżeli uchwałę podjęła wojewódzka rada narodowa — do Rady Państwa. Uchwały podjęte w wyniku rozpatrzenia odwołania są ostateczne.

Art. 105. 1. Rada narodowa na sesji, na której stwierdziła wygaśnięcie mandatu radnego, podejmuje uchwałę o wstąpieniu na jego miejsce kandydata z tego samego okręgu wyborczego — w obrębie tego samego mandatu — jeżeli kandydat nie utracił prawa wybieralności.

2. Jeżeli obsadzenie mandatu w trybie ust. 1 nie jest możliwe, mandat pozostaje nie obsadzony.

3. Wojewódzka rada narodowa na sesji, na której stwierdziła wygaśnięcie mandatu radnego z listy wojewódzkiej, podejmuje uchwałę o wstąpieniu na jego miejsce kandydata z tej listy, który w wyborach uzyskał kolejno największą liczbę głosów i nie utracił prawa wybieralności. Przy równej liczbie głosów decyduje kolejność umieszczenia kandydata na liście.

Art. 106. 1. Jeżeli więcej niż połowa mandatów w okręgu wyborczym pozostaje nie obsadzona, powinny być zarządzane wybory uzupełniające.

2. Nie zarządzają się wyborów uzupełniających, jeżeli do upływu kadencji rad narodowych pozostaje mniej niż 6 miesięcy.

Art. 107. 1. Wybory uzupełniające zarządza prezydium wojewódzkiej rady narodowej, a gdy wybory dotyczą wojewódzkiej rady narodowej — Rada Państwa.

2. Wybory uzupełniające odbywają się przy odpowiednim zastosowaniu przepisów niniejszej ustawy, z tym że:

- 1) uchwałę o zarządzeniu wyborów ogłasza się w wojewódzkim dzienniku urzędowym,
- 2) kalendarz wyborczy może przewidywać krótsze terminy.

Art. 108. 1. Zmiany w podziale terytorialnym, zachodzące w toku kadencji rad narodowych, powodują następujące zmiany w składzie rad:

- 1) jeżeli z jednostki podziału terytorialnego powstają dwie lub więcej jednostek, albo gdy z części jednostki podziału terytorialnego tworzy się nową jednostkę — radni dotychczasowej rady narodowej stają się radnymi rad w nowych jednostkach, w zależności od miejsca swego zamieszkania lub położenia okręgu wyborczego, w którym zostali wybrani; listę radnych nowych rad narodowych stopnia podstawowego ustala prezydium wojewódzkiej rady narodowej, zwołując pierwszą sesję tych rad; w stosunku do wojewódzkich rad narodowych uprawnienie to przysługuje Radzie Państwa; w miarę potrzeby zarządza się wybory uzupełniające,
- 2) jeżeli jednostka podziału terytorialnego zostaje włączona do innej jednostki, radni rady narodowej jednostki zniesionej stają się radnymi rady narodowej jednostki powiększonej,
- 3) jeżeli z dwóch lub więcej jednostek podziału terytorialnego tworzy się nową jednostkę, radni rad narodowych jednostek zniesionych stają się radnymi rady narodowej nowej jednostki,
- 4) jeżeli z jednostki podziału terytorialnego zostaje wyłączony obszar stanowiący okręg wyborczy dla wyborów rady narodowej tej jednostki i włączony do sąsiedniej jednostki, radni wybrani w tym okręgu stają się radnymi rady narodowej jednostki powiększonej,
- 5) jeżeli z jednostki podziału terytorialnego zostaje wyłączony obszar stanowiący część lub kilka okręgów wyborczych dla wyboru rady narodowej tej jednostki i włączony do sąsiedniej jednostki, radni zamieszkali na tym obszarze stają się radnymi rady narodowej jednostki powiększonej,
- 6) jeżeli jednostka podziału terytorialnego zostaje przekształcona w jednostkę innego rodzaju, zarządza się w miarę potrzeby wybory uzupełniające.

2. Przy wprowadzaniu zmian w składach rad narodowych na podstawie ust. 1 mogą mieć miejsce odstępstwa od określonych w niniejszej ustawie zasad dotyczących liczby radnych rad narodowych.

Art. 109. 1. W przypadku utworzenia wspólnej rady narodowej dla miasta i gminy, radni rad narodowych tych jednostek stają się radnymi wspólnej rady narodowej.

2. W przypadku utworzenia dzielnicy w mieście nie podzielonym dotychczas na dzielnice, dzielnicową radę narodową wybiera się na zasadach określonych w niniejszej ustawie. Kadencja tej rady kończy się z upływem kadencji rad narodowych stopnia podstawowego.

Rozdział 17

Przepisy szczególne i końcowe.

Art. 110. W mieście Poznaniu i mieście Wrocławiu wyborcy wybierają miejską i dzielnicowe rady narodowe.

Art. 111. 1. Koszty związane z wyborami pokrywa się z budżetu państwa.

2. Wszelkie pisma i postępowania sądowe w sprawach wyborczych są wolne od opłat.

3. Przygotowanie lokali wyborczych dla komisji wyborczych, o których mowa w art. 23 ust. 1 pkt 2—4 i ust. 2, oraz wyposażenie w odpowiedni sprzęt i przybory zapewniają terenowe organy administracji państwowej właściwe dla siedzib tych komisji wyborczych lub wskazane przez te organy jednostki gospodarki uspołecznionej.

Art. 112. Prezydium rady narodowej wykonuje określone niniejszą ustawą uprawnienia i obowiązki do chwili wyboru przez radę narodową następnej kadencji nowego prezydium.

Art. 113. Traci moc ustawa z dnia 17 stycznia 1976 r. — Ordynacja wyborcza do Sejmu Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej i rad narodowych (Dz. U. Nr 2, poz. 15) — w zakresie dotyczącym wyborów do rad narodowych.

Art. 114. Ustawa wchodzi w życie z dniem ogłoszenia.

Przewodniczący Rady Państwa: *H. Jabłoński*
Sekretarz Rady Państwa: *J. Szymanek*